

Zeearenden in het grensgebied Groningen-Drenthe

Pieter de Haan

Half januari 2007 werden er Zeearenden waargenomen in een gebied zo'n 10 km ten zuiden van de stad Groningen. Ik was daar goed ingepakt en met een 10x50-kijker op 15 januari aanwezig, van 10 tot 15 uur. Zonnig weer, ongeveer 10°C met een frisse zuidwestenwind. Het is een gebied van Natuurmonumenten, bestaande uit veenaftgravingen, plassen en moerasbos. Het noordelijke deel is een relict van het beekdal van de Drentse Aa, met onverkavelde graslanden.

Voer zat voor Zeearenden: veel water, dus veel vis. Ook een overvloed aan vogels. Die dag zag ik vele honderden wilde eenden, smienten, stormmeeuwen, Kieviten en spreeuwen, meer dan honderd nijlganzen en koeten, en vele tientallen blauwe reigers, knobbelzwanen, Canadese ganzen, boerenganzen, grauwe ganzen, kolganzen, aalscholvers en zwarte kraaien. Daarnaast kleinere aantallen van krakeend, kuifeend, fuut, brandgans, een gekortwiekte zwarte zwaan, goudplevier, watersnip, lijsters, vinken, mezen, piepers, grote bonte specht, waterhoen, torenvalk, buizerd, een havikvrouwtje (die zonder prooi door kraaien weer het bos werd ingepest), roodborst, winterkoning, en *last but not least*, een ijsvogel.

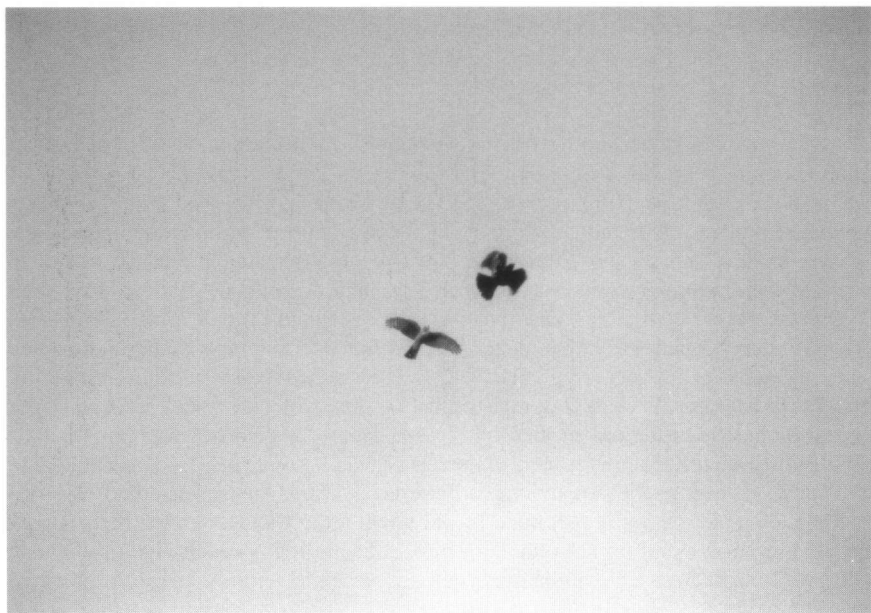
Ik werd opmerkzaam gemaakt op de aanwezigheid van een arend door het alarm van smienten en reigers. Dat was in de buurt van het moeras van Friescheveen. Het was een donkere vogel, op het zwarte af met lichte vlekken. De arend kwam over het moeras aanvliegen en draaide in 30-40 seconden om het bos, achtervolgd door enkele eenden, twee reigers en een aalscholver. De tweede waarneming deed ik toen ik in zuidoostelijke richting verder was gestruind en aankwam bij de Witte Molen waar de Drentse Aa in het Willemskanaal verdwijnt. Daar vlakbij zag ik om 12.35 uur een Zeearend in een zwarte els zitten, langs de beek. Een paar minuten later ging de arend op de vleugels, gelijk vergezeld door twee zwarte kraaien. Even later hing hij schuin zuidelijk boven mij, maar ik zag niets omdat de zon achter de vogel zat. Dus jogde ik naar de bosrand aan het kanaal. Ondertussen schroefde de arend met één kraai als gevolg in westelijke richting, toen er plotseling laag vanuit het zuiden een andere arend zich in een groep van twintig nijlganzen stortte. Ganzen en arend kwamen omhoog, en de eerste arend met kraai kwam direct terug. Beide arenden hingen even met de kop in de wind op zo'n honderd meter afstand ten noorden van mij. De ene arend was iets lichter van kleur en miste een pen in de rechter arm. Volgens mij waren geen van beide ge(kleur)ringd.

Het mooiste moment kwam toen de donkerste arend vlak boven de andere was gaan hangen en met zijn/haar klauwen naar de onderste uithaalde, die daarop een kanteling over rechts maakte. De nijlganzen bleven op gepaste afstand rond de arenden vliegen. De kraai bleef vlakbij jennen, maar de arend stoorde zich daar in het geheel niet aan.

Er kwam ook nog een buizerd vocaal protesteren, eveneens op gepaste afstand. Goed was toen het verschil te zien, niet alleen in grootte maar ook in model. Het viel me op hoe gemakkelijk de arenden zweefden en vrijwel zonder vleugelslag op de wind hingen. Na dit prachtige moment schroefden de arenden samen weg in noordelijke richting. Ik liep terug en heb ze samen met een andere vogelaar nog gezien bij een andere moerasplas, op een kleine km afstand.

Een overgetelijke veldervaring. Nu maar hopen dat de Zeearend Nederland gaat koloniseren, zoals Buizerd en Havik dat dertig jaar geleden ook deden.

Adres: Aquamarijnstraat 639, 9743 PR Groningen.



Zwarte kraaien zijn meesters in roofvogels pesten, of het nu een Zeearend is of – zoals hier – een Sperwer. Niet geheel zonder reden, want nesten van kraaien worden maar wat vaak gepunderd door roofvogels, terwijl de kraaien zelf geregeld als prooi fungeren van de grotere roofvogels. Afweergedrag en wegjagen kan dan een functioneel zijn (zij het niet zonder gevaar). Twiske, 12 augustus 2006 (Nirk Zijlmans). *Carriion crow mobbing Sparrowhawk, Twiske, 12 August 2006.*